

HÌNH THỨC TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM, HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG LIÊN HÀ, HUYỆN ĐÔNG ANH, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Bùi Thị Hồng Minh, Trần Ngọc Hảo
Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển toàn diện học sinh. Những hoạt động này không chỉ giúp học sinh kết nối giữa lý thuyết và thực tiễn mà còn rèn luyện các kỹ năng thực hành cần thiết. Các hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp được tổ chức đa dạng cả trong và ngoài lớp học, trong và ngoài trường học, với các quy mô linh hoạt từ nhóm, lớp học, khối lớp cho đến quy mô trường. Có bốn loại hình hoạt động chính bao gồm: sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp. Hoạt động giáo dục theo chủ đề (thường xuyên và định kỳ), hoạt động câu lạc bộ. Các loại hình này được thiết kế phong phú, phù hợp với đặc điểm tâm lý, nhu cầu và nguyện vọng của học sinh. Nhờ sự đa dạng trong hình thức tổ chức, các hoạt động trở nên nhẹ nhàng, hấp dẫn, giúp học sinh có hứng thú tham gia và tiếp nhận hoạt động một cách tích cực. Những hoạt động này không chỉ hỗ trợ hiệu quả chương trình chính khóa mà còn nâng cao sự tự tin và động lực học tập của học sinh.

Từ khóa: Hình thức, hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp, trung học phổ thông.

Nhận bài ngày 20.9.2024; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 25.11.2024

Liên hệ tác giả: Bùi Thị Hồng Minh; email: bthminh@daihocthudo.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp là hình thức học tập gắn học tập với thực tiễn, gắn giáo dục trong nhà trường với giáo dục ngoài xã hội, “phá vỡ” không gian lớp học, đồng thời có sự tham gia của nhiều nguồn lực xã hội vào quá trình giáo dục. Đây là một hình thức tổ chức dạy học tạo điều kiện cho học sinh (HS) có những trải nghiệm khám phá, góp phần hình thành năng lực, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng đánh giá, phát triển năng lực người học.

Đã có nhiều nhà nghiên cứu về hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp, John Dewey, đã khẳng định vai trò của hoạt động trải nghiệm trong giáo dục, hay nói cách khác là “học bằng cách làm”. Dewey cho rằng, HS tốt nhất khi tham gia vào các hoạt động thực tế, kết nối lý thuyết với thực hành [1]. David Kolb đề cập đến chu trình học từ trải nghiệm. Kolb kinh nghiệm là nguồn gốc của việc học tập và phát triển [2]. Bên cạnh đó, còn có các tác giả khác cũng nghiên cứu và đề cập đến vấn đề này. Tất cả quan điểm trên đều đề cao việc hình thành năng lực của con người thông qua những trải nghiệm thực tiễn.

Hiện nay, hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp được các nhà khoa học nghiên cứu, tìm hiểu với nhiều nghiên cứu chuyên sâu. Từ những ngày đầu của nền giáo dục nước ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh: “Học đi đôi với hành, giáo dục kết hợp với lao động sản xuất, nhà trường gắn

liên với xã hội.” Đây cũng là nguyên lý giáo dục được quy định trong Luật Giáo dục 2019 [3]. Tác giả Đinh Thị Kim Thoa, khi nghiên cứu về mục tiêu năng lực, nội dung chương trình và cách đánh giá của hoạt động trải nghiệm sáng tạo, đã xác định mục tiêu, đề xuất nội dung, các tiêu chí đánh giá mục tiêu năng lực hoạt động trải nghiệm sáng tạo của HS phổ thông [4].

Như vậy, hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp đã được nghiên cứu và tìm hiểu từ lâu trên thế giới với nhiều công trình nghiên cứu nhưng ở Việt Nam vấn đề này vẫn còn là một hình thức mới mẻ, chất lượng chưa cao và đang khẳng định dần vị thế của mình trong giáo dục.

Trong bài viết này, chúng tôi trình một số hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cho HS hướng tới hình thành, phát triển các phẩm chất, kiến thức, kỹ năng, thái độ nói chung và năng lực nói riêng của từng HS nhằm góp phần nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp.

2. NỘI DUNG

2.1. Các khái niệm cơ bản

Hoạt động trải nghiệm (HĐTN) là các hoạt động giáo dục được tiến hành đồng thời với hoạt động dạy học trong nhà trường phổ thông. HĐTN là một phần của quá trình giáo dục, được tổ chức ngoài giờ học với các hình thức đa dạng, phong phú.

Hoạt động hướng nghiệp là quá trình giáo dục nhằm giúp HS tìm hiểu và phát triển nghề nghiệp của mình. Hoạt động hướng nghiệp không chỉ tập trung vào việc giúp HS khám phá năng lực, sở thích của bản thân, lựa chọn nghề nghiệp phù hợp mà còn thúc đẩy phát triển kỹ năng, thái độ, phẩm chất cá nhân và chuẩn bị cho sự nghiệp trong tương lai.

Hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp là hoạt động giáo dục do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho HS tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai [5].

Hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp là loại hình tổ chức các hoạt động giáo dục, giúp HS khám phá bản thân, định hướng nghề nghiệp tương lai và phát triển kỹ năng nghề nghiệp.

2.2. Một số hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh Trung học phổ thông (THPT)

2.2.1. Sinh hoạt dưới cờ

Sinh hoạt dưới cờ là một hoạt động giáo dục bắt buộc theo quy định trong chương trình giáo dục phổ thông 2018, thuộc 1 trong 4 loại hình hoạt động trải nghiệm (ở bậc Trung học cơ sở và THPT còn là hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp) và được thực hiện xuyên suốt từ lớp 1 đến lớp 12, khác với sinh hoạt đầu tuần. Mỗi tuần, vào tiết đầu tiên của buổi sáng thứ hai, nhà trường tổ chức các hoạt động với nội dung đổi mới linh hoạt và sáng tạo, thu hút sự tham gia của HS vào các nội dung hoạt động phong phú và đa dạng. Đây là cơ hội để nhà trường không chỉ giúp HS rèn luyện kỹ năng mềm mà còn lồng ghép các hoạt động, nội dung về hướng nghiệp, định hướng giá trị sống và phát triển kỹ năng sống. Hoạt động sinh hoạt dưới cờ tạo cơ hội để HS phát triển ý thức kỷ luật, tinh thần đoàn kết và nâng cao nhận thức về trách nhiệm công dân qua đó phát triển các nội dung: hoạt động hướng vào bản thân (khám phá bản thân, rèn luyện bản thân), hoạt động hướng đến xã hội (chăm sóc gia đình, xây dựng nhà trường, cộng đồng), hoạt động hướng đến tự nhiên (tìm hiểu, bảo tồn cảnh quan thiên nhiên, tìm hiểu và bảo vệ môi trường), hoạt động hướng nghiệp (tìm hiểu nghề nghiệp...). Nội dung của giờ sinh hoạt dưới cờ thường phong phú và đa dạng, kết hợp giữa các hoạt động giáo dục truyền thống và các chủ đề trải nghiệm theo tuần. Các hoạt động chào cờ, hát quốc ca, biểu dương tập thể xuất sắc là phần luôn có mặt trong nội dung sinh hoạt. Những buổi sinh hoạt dưới cờ có thể trở nên thu hút HS hơn khi sử dụng các tiết mục văn nghệ, tiểu phẩm, sân khấu hóa nhằm truyền tải thông điệp giáo dục. Ví dụ, nhà trường có thể mời cựu HS là sinh viên của các trường đại học có thành tích học tập tốt về chia sẻ kinh nghiệm học tập của bản thân, hoặc

tổ chức buổi nói chuyện với các chuyên gia tư vấn nghề nghiệp để định hướng nghề nghiệp cho HS. Thông qua những hoạt động này, các em sẽ có cái nhìn thực tế hơn về các ngành nghề, từ đó thúc đẩy sự chủ động tìm hiểu và định hướng nghề nghiệp. Việc tổ chức tốt tiết sinh hoạt dưới cờ là một phương pháp hiệu quả giúp HS phát triển toàn diện về cả kiến thức, kỹ năng, thái độ.

2.2.2. Sinh hoạt lớp

Sinh hoạt lớp là hình thức trao đổi, định hướng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cho HS. Đây cũng là cơ hội để HS rèn luyện kỹ năng đạo đức, giáo dục kỹ năng sống và khuyến khích HS phát triển nhận thức về nghề nghiệp tương lai. Mục đích chính là tạo điều kiện cho HS tự đánh giá kết quả học tập, hạnh kiểm của bản thân, nâng cao ý thức kỷ luật tập thể, đồng thời đây cũng là thời gian để giáo viên (GV) giúp các em nhận rõ năng lực của bản thân từ đó định hướng cho HS về nghề nghiệp tương lai. GV có thể tổ chức cho HS các hoạt động sinh hoạt theo chủ đề, thuyết trình về sở thích của bản thân, ngành nghề mà họ yêu thích, hoặc thảo luận về các kỹ năng mềm cần thiết trong tương lai. Thông qua các hoạt động này, HS có thể tự khám phá bản thân, đồng thời, nhận được sự tư vấn, hướng dẫn giúp họ phát triển định hướng nghề nghiệp cá nhân. GV cần tổ chức tổ chức giờ sinh hoạt lớp một cách hợp lý, sáng tạo và phù hợp với nhu cầu của HS. Việc kết hợp hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp trong giờ sinh hoạt lớp sẽ giúp HS phát triển nhiều kỹ năng bao gồm kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giải quyết vấn đề,... đồng thời sẽ giúp HS hiểu rõ hơn về sở thích, năng lực hiện tại của bản thân, từ đó định hướng được mục tiêu học tập và nghề nghiệp trong tương lai.

2.2.3. Hoạt động câu lạc bộ

Câu lạc bộ là hình thức sinh hoạt ngoại khóa của những nhóm HS có cùng sở thích, nhằm tạo môi trường giao lưu thân thiện, tích cực đồng thời hỗ trợ HS phát triển các kỹ năng, kiến thức, thái độ và hỗ trợ định hướng nghề nghiệp phù hợp với nhu cầu thực tiễn. Hoạt động của câu lạc bộ tạo cơ hội để HS được chia sẻ những kiến thức, hiểu biết, sở thích cá nhân, qua đó giúp HS phát triển các kỹ năng cần thiết như: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng thuyết trình, kỹ năng tư duy sáng tạo,... Câu lạc bộ giúp HS tiếp cận với môi trường học tập thực tiễn, giúp các em rèn luyện kỹ năng mềm, phát huy năng lực của mình và tiếp cận nhanh kiến thức thực tế. Câu lạc bộ thường hoạt động theo nguyên tắc tự nguyện, thống nhất và có lịch sinh hoạt định kì.

Câu lạc bộ có thể bao gồm nhiều loại hình khác nhau, từ câu lạc bộ học thuật (câu lạc bộ toán học, câu lạc bộ tiếng Anh), nghệ thuật (câu lạc bộ âm nhạc, hội họa, câu lạc bộ nhảy, múa), thể thao, cho đến câu lạc bộ về hoạt động công tác xã hội (câu lạc bộ tình nguyện, ...). Nội dung sinh hoạt câu lạc bộ thường xoay quanh các chủ đề phong phú và đa dạng, đáp ứng nhu cầu, sở thích và xu hướng xã hội. Mỗi hoạt động theo chủ đề thường tập trung vào các lĩnh vực khác nhau như văn hóa, nghệ thuật, thể thao,... Ví dụ, câu lạc bộ nghệ thuật có thể tổ chức các buổi giao lưu với các câu lạc bộ nghệ thuật trường khác, tổ chức các cuộc thi sáng tác nghệ thuật nội bộ và trong trường nhằm tạo điều kiện cho HS thể hiện tài năng và học hỏi lẫn nhau. Hay câu lạc bộ tình nguyện, khuyến khích HS tham gia chương trình thiện nguyện, hỗ trợ cộng đồng, vừa giúp HS phát triển tinh thần nhân ái đồng thời giúp các em hiểu rõ hơn về vai trò và trách nhiệm của bản thân đối với xã hội. Nhà trường cần tạo điều kiện thuận lợi để các hoạt động sinh hoạt câu lạc bộ, đồng thời khuyến khích sự tham gia tích cực của HS để mang lại hiệu quả giáo dục tốt nhất.

2.2.4. Tham quan, dã ngoại

Đây là một hình thức tổ chức học tập thực tế, hoạt động trải nghiệm hiệu quả trong việc phát triển kỹ năng sống, nhận thức xã hội và định hướng nghề nghiệp cho HS. Mục đích của các hoạt động này là giáo dục HS nhận thức về lòng biết ơn, biết trân trọng đồng thời hình thành lòng yêu thiên nhiên, quê hương, đất nước, giúp HS có cơ hội học hỏi từ thực tiễn, trải nghiệm của bản thân, phát triển kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm, có ý thức trách nhiệm với cộng đồng và xã hội. Đây cũng là cơ hội để HS có thể rèn luyện tính tự lập, quản lý thời gian và khả năng thích ứng với môi trường, từ đó giúp HS phát triển nhân cách toàn diện. Tham quan, dã ngoại là một hình thức tổ chức tốt trong hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cho HS. Thông qua hoạt động này, HS được tham quan các cơ sở văn hóa, di tích lịch sử để tìm hiểu về lịch sử của dân tộc từ đó giúp

các em nâng cao nhận thức về giá trị văn hóa. Không những thế, HS còn được tìm hiểu cách vận hành các ngành nghề cụ thể, thông qua các chuyến tham quan tại các làng nghề truyền thống, tham quan bảo tàng, nhà máy, xí nghiệp, cơ sở sản xuất, doanh nghiệp.... Điều này giúp HS nắm bắt được quy trình thực hiện của từng ngành nghề, môi trường lao động thực tế và yêu cầu của từng nghề nghiệp. Từ đó, HS có thể nhận biết rõ hơn về sở thích, đam mê của bản thân và đưa ra lựa chọn nghề nghiệp phù hợp. Nhà trường cần khuyến khích HS tích cực tham gia các hoạt động tham quan, dã ngoại, vì thông qua nó HS có thể mở rộng kiến thức về thế giới bên ngoài lớp học, phát triển nhận thức xã hội, định hướng nghề nghiệp của bản thân và nâng cao tinh thần trách nhiệm với cộng đồng và xã hội.

2.2.5. Văn hóa, văn nghệ

Văn hóa, văn nghệ là một hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp giúp HS không chỉ rèn luyện các kỹ năng mềm mà còn phát huy khả năng sáng tạo tích cực và tài năng nghệ thuật. Thông qua các hoạt động này, HS có cơ hội khám phá sở thích và khả năng của bản thân, đồng thời hình thành định hướng nghề nghiệp trong các lĩnh vực liên quan đến nghệ thuật và văn hóa. Các hoạt động như biểu diễn âm nhạc, kịch nói, ngày hội văn hóa, trò chơi dân gian, sự kiện giao lưu văn hóa,... là những cơ hội giúp HS trải nghiệm thực tế và phát huy tài năng cá nhân. Nhà trường có thể tổ chức các buổi biểu diễn, câu lạc bộ hoặc sự kiện nghệ thuật theo từng chủ đề cụ thể, khuyến khích HS tích cực tham gia. Qua đó, HS không những chuẩn bị tốt hơn cho tương lai nghề nghiệp mà còn hình thành ý thức sâu sắc về văn hóa và cộng đồng.

2.2.6. Hội thi/ Cuộc thi

Là một trong những hình thức tổ chức hoạt động hấp dẫn, lôi cuốn HS tham gia với mục đích vừa học vừa chơi. Hội thi/ cuộc thi thường mang tính chất thử thách, thi đua và khơi dậy sự nhiệt huyết giữa các cá nhân, nhóm hoặc tập thể lớp với mong muốn tham gia với tinh thần học hỏi, cạnh tranh tích cực, từ đó phấn đấu đạt được thành tích cao nhất trong hội thi. Mục đích tổ chức hội thi/cuộc thi nhằm tạo ra cho HS môi trường học hỏi, kết nối, giao lưu kinh nghiệm; thúc đẩy sự đoàn kết và hợp tác của HS; thu hút tài năng và sự sáng tạo của HS, phát huy khả năng tư duy logic và sáng tạo của HS; xây dựng các mối quan hệ bạn bè,... góp phần bồi dưỡng cho HS động cơ tích cực trong học tập.

Hội thi/cuộc thi có thể được thực hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như: thi kiến thức (như Toán, Văn, Khoa học hoặc các cuộc thi Olympia, Rung chuông vàng,...); Hội thi văn nghệ, thể thao (bóng đá, cầu lông, nhảy xa, bóng chuyền, bóng rổ,...); Thi sáng tạo nghiên cứu khoa học (NCKH);... Các hội thi/cuộc thi có thể gắn liền với các chủ đề giáo dục quan trọng như sức khỏe, phòng chống tệ nạn xã hội, giáo dục gia đình, giáo dục giới tính hoặc những chủ đề mang tính cấp thiết. Điều này giúp nội dung hội thi trở nên sinh động hơn, hấp dẫn hơn và dễ tiếp cận hơn với HS. Các hội thi/cuộc thi cần được tổ chức một cách linh hoạt, sáng tạo, lựa chọn phù hợp với tâm lý lứa tuổi HS và điều kiện thực tế của nhà trường.

2.2.7. Một số hoạt động khác

** Dự án và nghiên cứu khoa học*

NCKH là hoạt động khám phá, phát hiện, tìm hiểu bản chất, quy luật của sự vật, hiện tượng tự nhiên, xã hội và tư duy, sáng tạo nhằm ứng dụng vào thực tiễn. NCKH tại nhà trường THPT có ý nghĩa hình thành và phát triển cho HS tố chất và năng lực của người làm công tác nghiên cứu và những lợi ích mà chỉ trải qua thực hiện dự án khoa học thì các em mới có cơ hội được tiếp cận, được rèn luyện trong thực tiễn, được trải nghiệm trong nhiều cung bậc khó khăn khác nhau.[6]

Việc thực hiện các dự án nghiên cứu giúp HS có thể vận dụng các kiến thức dựa trên lý thuyết vào thực tiễn đồng thời còn phát triển các kỹ năng như kỹ năng thuyết trình, tranh luận, kỹ năng phản hồi, khả năng tư duy logic và sáng tạo của HS, phân tích dữ liệu, cách thức tiến hành, giải quyết vấn đề. HS được khuyến khích thu thập, phân tích dữ liệu và phát biểu, thảo luận, trình bày quan điểm một cách rõ ràng, mạch lạc. Điều này không chỉ giúp các em khám phá và phát triển kỹ năng mềm mà còn chuẩn bị cho các công việc trong tương lai. Dự án nghiên cứu thúc đẩy HS sự chủ động trong học tập qua đó tạo động lực và sự hứng thú với các môn học.

** Tổ chức sự kiện*

Tổ chức sự kiện là một hoạt động tạo cơ hội cho HS được thể hiện những ý tưởng, khả năng sáng tạo của mình thể hiện năng lực tổ chức, quản lý thời gian và hiệu quả trong giao tiếp. Thông qua hoạt động tổ chức sự kiện HS được rèn luyện tính tỉ mỉ, chi tiết, nhanh nhẹn, sáng tạo, cách lập kế hoạch, phân công nhiệm vụ, cách thức tiến hành các hoạt động, có khả năng làm việc nhóm và giải quyết các tình huống phát sinh. Khi tham gia tổ chức sự kiện HS sẽ phát huy được nhiều kỹ năng và phẩm chất quan trọng như tính sáng tạo và tư duy phản biện, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng hợp tác, kỹ năng thuyết trình,... Ở trường THPT, có thể tổ chức sự kiện trải nghiệm và hướng nghiệp cho HS: Ngày hội hướng nghiệp và tư vấn tuyển sinh; hoạt động tham quan doanh nghiệp, nhà máy; các buổi trải nghiệm nghề nghiệp; cuộc thi dự án khởi nghiệp,...

** Diễn đàn thảo luận*

Diễn đàn là một hình thức tiếp cận HS hiệu quả, thông qua việc HS chủ động bày tỏ, thuyết trình, giao tiếp, tranh luận ý kiến của cá nhân với cha mẹ, thầy cô giáo, bạn bè hay những chuyên gia, khách mời, cựu HS đến chia sẻ kinh nghiệm, tạo cầu nối thực tế giữa nhà trường và xã hội. Qua diễn đàn, HS có cơ hội thảo luận và đưa ra ý kiến cá nhân về các vấn đề học tập, nghề nghiệp, xã hội, từ đó tạo ra một không gian trao đổi mở và gắn kết các thế hệ cộng đồng. Đây cũng là dịp để HS học cách lắng nghe và tôn trọng ý kiến của người khác. Diễn đàn được tổ chức linh hoạt, phong phú và đa dạng với những hình thức hoạt động cụ thể, phù hợp với HS. Có thể tổ chức cho HS thông qua một số hình thức diễn đàn chuyên đề, diễn đàn tranh biện, diễn đàn giao lưu, diễn đàn trực tuyến,... mỗi hình thức đều mang lại những giá trị mới và phát triển kỹ năng cho HS.

2.3. Thực trạng hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cho học sinh trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội

2.3.1. Tổ chức khảo sát

** Mục đích khảo sát*

Đề tài khảo sát thực trạng quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS tại trường THPT Liên Hà để đề xuất biện pháp quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS ở trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

** Nội dung khảo sát*

- Khảo sát thực trạng hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS ở trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

- Khảo sát thực trạng về mức độ thực hiện các nội dung quản lý, biện pháp quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS tại trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

- Khảo sát thực trạng về ảnh hưởng của các yếu tố đến công tác quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS tại trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

** Khách thể và địa bàn khảo sát*

- Khách thể khảo sát: 04 CBQL (Cán bộ quản lý), 30 GV, 60 HS

- Địa bàn khảo sát: Trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

** Cách tiến hành khảo sát*

- Điều tra bằng phiếu: Đề tài sử dụng các mẫu phiếu điều tra (Phụ lục).

+ Mẫu 1: Khảo sát về quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS ở trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội (Dành cho CBQL, GV);

+ Mẫu 2: Khảo sát về việc quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS ở trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội (Dành cho HS);

- Phương pháp toán thống kê: Sử dụng các công thức toán thống kê, như số trung bình cộng, tỉ lệ và hệ số tương quan,... để định lượng kết quả nghiên cứu, từ đó rút ra các kết luận khoa học về quản lý hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho HS tại trường THPT Liên Hà, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội

2.3.2. Kết quả khảo sát

Hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cho HS là một phần quan trọng của chương trình giáo dục hiện đại, giúp các em không chỉ tiếp thu kiến thức lý thuyết mà còn áp dụng vào thực tiễn. Chúng tôi đã tiến hành khảo sát lấy ý kiến đội ngũ CBQL, GV và HS tại trường THPT Liên Hà, thành phố Hà Nội kết quả thu được ở thể hiện trong bảng sau:

Bảng 1: Đánh giá về mức độ thực hiện các hình thức tổ chức hoạt động TN, HN

TT	Hình thức		Mức độ thực hiện				ĐTB
			Rất thường xuyên	Thường xuyên	Trung bình	Không thường xuyên	
1	Sinh hoạt dưới cờ	GV	53.3%	33.3%	13.3%	0%	3.40
		HS	40%	45%	15%	0%	3.25
2	Sinh hoạt lớp	GV	46.7%	43.3%	10%	0%	3.37
		HS	40%	41.7%	15%	3.3%	3.18
3	Hoạt động theo chủ đề, câu lạc bộ	GV	40%	46.7%	13.3%	0%	3.27
		HS	35%	36.7%	28.3%	0%	3.07
4	hoạt động tham quan, dã ngoại, công tác xã hội	GV	16.7%	60%	20%	3.3%	2.90
		HS	33.3%	25%	26.7%	15%	2.77
5	Hoạt động văn hóa/văn nghệ	GV	30%	66.7%	3.3%	0%	3.27
		HS	43.3%	23.3%	30%	1.7%	3.05
6	Hội thi/cuộc thi	GV	20%	70%	10%	0%	3.10
		HS	41.7%	31.7%	20%	8.3%	3.10
7	Các hoạt động chủ đề khác	GV	13.3%	3.3%	26.7%	56.7%	1.73
		HS	15%	18.3%	13.3%	51.7%	1.93

Qua kết quả khảo sát ở bảng trên thì GV và HS đều cho rằng hoạt động “*Sinh hoạt dưới cờ*” được tổ chức “*Rất thường xuyên*” điều này hoàn toàn đúng vì đây là dịp để nhà trường khuyến khích và định hướng HS về tầm quan trọng của việc học tập và rèn luyện. Bằng phương pháp quan sát, có thể ghi nhận rằng hoạt động này diễn ra thường xuyên và thu hút sự tham gia của hầu hết HS. Ví dụ, trong các buổi sinh hoạt, HS thường tập trung đầy đủ, lắng nghe và tham gia tích cực vào các hoạt động hoặc tuyên truyền. Điều này có thể giúp củng cố lý do tại sao hoạt động này được đánh giá cao nhất bởi cả CBQL, GV và HS.

Bên cạnh đó, các hình thức “*Trong giờ sinh hoạt lớp; Hoạt động theo chủ đề, câu lạc bộ; Trong các hoạt động văn hóa, văn nghệ; Hội thi/cuộc thi*” đều đạt điểm trung bình trên 3.0, được tổ chức “*Thường xuyên*” trong quá trình giáo dục và phát triển toàn diện cho HS. Việc các hình thức này đạt điểm trung bình khá cao phản ánh hiệu quả của chúng trong việc phát triển toàn diện các khía cạnh khác nhau của HS, từ kiến thức chuyên môn đến kỹ năng sống và định hướng nghề nghiệp. Điều này cũng cho thấy nhà trường đã triển khai các hoạt động một cách đa dạng và phong phú, đáp ứng được nhu cầu và sở thích của HS. Hoạt động tham quan, dã ngoại, công tác xã hội cũng đạt kết quả “*Thường xuyên*” qua kết quả khảo sát của CBQL, GV và HS, cho thấy những hoạt động này đóng một vai trò quan trọng trong quá trình giáo dục và phát triển toàn diện của HS. Thông qua các hoạt động làm phong phú thêm trải nghiệm học tập của HS, phát triển kỹ năng mềm và xây dựng mối liên kết với cộng đồng.

Hình thức “*Trong các hoạt động chủ đề khác*” được cả GV và HS đánh giá ở mức độ ít thường xuyên (ĐTB dưới 2.0), cho thấy có thể có vấn đề về tổ chức, nguồn lực hoặc sự liên kết với mục tiêu giáo dục. Việc xem xét và cải thiện các yếu tố này có thể giúp nâng cao tần suất và chất lượng của các hoạt động theo chủ đề khác trong môi trường học tập.

Hình thức tổ chức các hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp được thực hiện khá thường xuyên, nhưng thông qua khảo sát giữa CBQL, GV và HS cho thấy, mức độ giữa các hình thức chưa đồng đều. Việc thực hiện các đề xuất cải thiện như đánh giá nhu cầu, lập kế hoạch đồng bộ, đào tạo và hỗ trợ, cùng với việc khuyến khích sự tham gia có thể giúp nâng cao hiệu quả và đồng đều trong việc triển khai các hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp.

3. KẾT LUẬN

Nghiên cứu về các hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp tại trường THPT cho thấy vai trò quan trọng của các hoạt động này trong việc hình thành năng lực và phát triển toàn

diện HS. Từ kết quả khảo sát thực tế, có thể thấy rằng nhà trường tập trung vào việc đa dạng hóa hình thức hoạt động để phù hợp với sở thích, năng lực và định hướng nghề nghiệp của HS. Đặc biệt là việc tăng cường bồi dưỡng năng lực tổ chức và chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ GV là cần thiết nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp cho HS tại THPT. Đồng thời, nhà trường nên thiết lập và duy trì mối quan hệ bền vững với các doanh nghiệp, tổ chức, các nhà tài trợ, cựu HS,... để có sự ủng hộ, tài trợ cho các hoạt động trải nghiệm và hướng nghiệp của nhà trường. Những giải pháp này không chỉ đáp ứng nhu cầu học tập của HS mà còn tạo điều kiện để các em có sự chuẩn bị vững vàng trong tương lai.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. John Dewey (2012), *Kinh nghiệm và Giáo dục*, NXB trẻ, thành phố Hồ Chí Minh.
2. Kolb, D. A. (1984), *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*.
3. Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2019), *Luật Giáo dục* (Số 43/2019/QH14), Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.
4. Đinh Thị Kim Thoa (2014), Hoạt động trải nghiệm sáng tạo - góc nhìn từ lý thuyết “Học tập trải nghiệm”, *Kỷ yếu hội thảo quốc gia “Hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong nhà trường phổ thông”*.
5. Tài liệu tập huấn *chương trình hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018)*, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
6. Lê Thị Hoài Thương (2019), Tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh trung học phổ thông, *Tạp chí Khoa học giáo dục Việt Nam*, 8 (19).

THE FORMS OF ORGANIZING EXPERIENTIAL AND VOCATIONAL EDUCATION ACTIVITIES FOR STUDENTS AT LIEN HA HIGH SCHOOL, DONG ANH DISTRICT, HANOI CITY

Abstract: *The effective organization of experiential and vocational activities is crucial for the comprehensive development of students. These activities not only bridge the gap between theory and practice but also foster essential practical skills. Experiential and vocational activities can be organized in diverse formats, both within and outside the classroom and school, and at various scales, ranging from group, class, and grade levels to school-wide events. Four primary types of activities include flag-raising ceremonies, homeroom activities, themed educational activities (regular and periodic), and club activities. These activities are designed to be engaging and adaptable to the diverse psychological characteristics, needs, and aspirations of students. Thanks to their diverse organizational formats, these activities are often light-hearted and enjoyable, inspiring students to actively participate and absorb the content. These activities not only effectively support the core curriculum but also boost students' self-confidence and motivation to learn.*

Keywords: *Format, experiential and vocational activities, high school.*